

Metsäalan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

TUTKINTOJEN, TUTKINNON OSIEN JA OSAAMISALOJEN SUORITUSMÄÄRÄT			OPISKELUN TAVOITE (TUTKINNON OSITTAIN) KOKO TUTKINTO TAI TUTKINNON OSA/OSIA	
TUTKINTOJEN MÄÄRÄT		METSÄALAN PT	METSÄALAN PT	
Metsäalan perustutkinto (PT): 663 kpl Metsäalan ammattitutkinto (AT): 201 kpl Metsäalan erikoisammattitutkinto (EAT): 27 kpl		Metsäenergian tuotannon osaamisala 42 kpl Metsäkoneasennuksen osaamisala 18 kpl Metsäkoneenkuljetuksen osaamisala 426 kpl Metsätalouden osaamisala 174 kpl Tieto puuttuu 1-4 kpl	koko tutkinto 6 588 kpl	tutkinnon osa/osia 525 kpl
TUTKINNON OSIEN MÄÄRÄT		METSÄALAN AT	METSÄALAN AT	
Metsäalan PT: 7 113 kpl Metsäalan AT: 1 158 kpl Metsäalan EAT: 96 kpl		Metsäkoneenkuljetuksen osaamisala 21 kpl Metsätalouden osaamisala 177 kpl Tieto puuttuu 1-4 kpl	koko tutkinto 1 089 kpl	tutkinnon osa/osia 69 kpl
Yhteiset tutkinnon osat (YTO) Metsäalan PT: 519 kpl	Paikalliset tutkinnon osat Metsäalan PT ja Metsäalan AT: 381 kpl	METSÄALAN EAT	METSÄALAN EAT	
		Metsänkäsittelyn osaamisala 18 kpl Puunkorjuun osaamisala 6 kpl	koko tutkinto 96 kpl	tutkinnon osa/osia 0 kpl

TUTKINTOJEN, TUTKINNON OSIEN JA OSAAMISALOJEN SUORITUSMÄÄRÄT

Pohdinnat

Tutkintojen suoritusmäärät

Metsäalan PT:ssä tutkintojen suoritusmäärät kasvoivat edellisvuodesta 15,5 % eli 89 tutkintoa. AT:ssä suoritusmäärät laskivat 9,5 % eli vähennystä oli 21 tutkintoa. EAT:ssä kasvua oli 28,6 %:a eli kuusi tutkintoa. Yhteensä tutkintojen suoritusmäärät lisääntyivät 9,1 %:a eli 74 tutkintoa.

Tutkinnon osien suoritusmäärät

Metsäalan PT:n tutkinnon osien suoritusmäärät verrattuna vuoteen 2023 kasvoivat 7,4 % eli 491 tutkinnon osaa. AT:n suoritusmäärät kasvoivat 29,7 % eli 265 tutkinnon osaa. EAT:n tutkinnon osien suoritukset vähenivät 9,4 % eli kymmenen tutkinnon osan verran. Yhteensä tutkinnon osien suoritusmäärät nousivat 9,8 % eli 746 tutkinnon osaa.

Osaamisalojen suoritusmäärät

Metsäalan PT:n kaikkien osaamisalojen suoritusmäärät olivat kasvussa. Metsäkoneasennuksen osaamisalan suorituksia oli kahdeksan enemmän kuin edellisvuonna, mikä tarkoitti 80 %:n kasvua. Lukumääräisesti eniten suorituksia tuli lisää metsäkoneenkuljetuksen osaamisalta: 50 enemmän eli kasvua oli 13,3 %. Metsäalan AT:n osaamisalojen suoritusmäärät vähenivät. Metsäkoneenkuljetuksen osaamisalan suoritusmäärä väheni määrällisesti eniten, seitsemän tutkintoa eli 25 %.

Metsätalouden osaamisalan tutkintoja suoritettiin viisi vähemmän eli 2,7 %. Myös suoritukset, joiden osaamisala tieto puuttui, vähenivät. Vuonna 2023 tietojen puuttumisia oli kymmenen, nyt 1-4.

Metsäalan EAT:n metsäkäsittelyn osaamisalta tuli yksi suoritus vähemmän, suoritusmäärän ollessa 18. Puunkorjuun osaamisalan suorituksia oli neljä enemmän eli kuusi.

Muut huomiot

- Kahden vuoden keskenään vertailu antaa vaillinaisen kuvan suoritusmäärien trendistä, joten kaivattaisiin pidemmän aikavälin tarkastelua. Kun verrataan vuosien 2024 ja 2022 suoritusmääriä, on havaittavissa, että tutkintojen suoritusmäärät ovat samankaltaiset.
- EAT:n tutkinnonosien suoritusmäärät ovat olleet kolmen vuoden ajan pienentyneet, koko tutkinnon suoritusmäärät ovat suunnilleen samassa eli hieman alle 30:ssä.
- PT:n metsäkoneenkuljetuksen osaamisalan koko tutkinnon suoritukset kasvoivat viime vuodesta eniten 50:llä, mutta vuoteen 2022 verrattuna suoritettiin 40 tutkintoa vähemmän, eli 2023 vuoden ”kuopasta” ei ole noustu.
- AT:n ja EAT:n aloitusmäärien ennakoidaan vähenevän vuonna 2026, koska ammatillisen koulutuksen rahoitusuudistus heikentää koulutuksen kannattavuutta koulutuksen järjestäjän näkökulmasta.

Metsäalan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

TUTKINTOJEN JÄRJESTÄMINEN

JÄRJESTÄMISLUVAT

Metsäalan PT: 40 kpl
Metsäalan AT: 23 kpl
Metsäalan EAT: 10 kpl

AKTIIVISET JÄRJESTÄJÄT (JOILLA ON JÄRJESTÄMISLUPA)

Metsäalan PT: 27 kpl
Metsäalan AT: 14 kpl
Metsäalan EAT: 3 kpl

EI AKTIIVISET JÄRJESTÄJÄT (JOILLA ON JÄRJESTÄMISLUPA)

Metsäalan PT: 13 kpl
Metsäalan AT: 9 kpl
Metsäalan EAT: 7 kpl

TUTKINTOJEN JÄRJESTÄMINEN Pohdinnat

SUORITETTUJEN TUTKINTOJEN KIELET

Metsäalan PT
Suomi 645 kpl
Ruotsi 18 kpl

Metsäalan AT
Suomi 201 kpl

Metsäalan EAT
Suomi 27 kpl

Kielellinen ja maantieteellinen kattavuus sekä suoritusten jakautuminen

- Metsäalan perustutkintoa koulutti 27 koulutuksen järjestäjää, joista 24 tarjosi koulutusta suomenkielellä ja kolme ruotsinkielellä.
- Äidinkielenään suomea puhuvia opiskelijoita oli 27 oppilaitoksessa, ruotsinkielisiä 13, saamenkielisiä kahdessa ja muun kielisiä 21 oppilaitoksessa.
- Suomenkielistä metsäalan perustutkintokoulutusta oli tarjolla 16 maakunnassa manner-Suomen yhteensä 18 maakunnasta, ja ruotsinkielistä koulutusta järjestettiin kahdessa maakunnassa (Uusimaa ja Pohjanmaa). AT:ta järjestettiin 13 maakunnassa ja EAT:ta kolmessa maakunnassa.
- Aktiivisia PT:n järjestäjiä oli eniten Uudellamaalla (neljä suomenkielistä ja yksi ruotsinkielinen) ja vähiten Päijät-Hämeessä (0 kpl), AT:n järjestäjiä oli Etelä-Savossa, Keski-Suomessa ja Uudellamaalla (kaksi järjestää/maakunta). EAT:ta järjestettiin Keski-Suomessa, Pohjois-Karjalassa ja Pohjois-Savossa (yksi järjestäjä/maakunta).
- Tulisi pohtia, miten ruotsinkieliset opiskelijat hankkivat lisä- ja täydennyskoulutusta. Hankkivatko he sitä osana PT-koulutusta vai ruotsinkielisessä AMK:ssa? Suomenkielisissä AT-toteutuksissa on mukana muutamia ruotsia äidinkielenään puhuvia opiskelijoita.

NÄYTTÖJEN TOTEUTUKSEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN LAATU

Näyttöjen suorituspaikkojen jakautuminen

METSÄALAN PT
Työpaikka 33,7 %
Oppilaitos 50,4 %
Työpaikka + oppilaitos 7,7 %
Tieto puuttuu 8,2 %

METSÄALAN AT
Työpaikka 35,4 %
Oppilaitos 60,9 %
Työpaikka + oppilaitos 3,2 %
Tieto puuttuu 0,5 %

METSÄALAN EAT
Työpaikka 93,6 %
Oppilaitos 3,2 %
Työpaikka + oppilaitos 3,2 %
Tieto puuttuu 0 %

Pohdinnat suorituspaikkojen jakautumisesta

- PT:ssa työpaikalla järjestettävien näyttöjen osuus on vähentynyt hieman, kuten myös oppilaitoksilla järjestettyjen näyttöjen osuus. Vastaavasti "työpaikka ja oppilaitos", sekä "Tieto puuttuu" näyttöjen osuus on kasvanut.
- Työpaikkanäyttöjen osuus on vähentynyt selkeästi (21,6 %). Aiemmin AT:t näytettiin valtaosin työpaikoilla, nyt PT:n tavoin enimmäkseen oppilaitoksissa. "Tieto puuttuu"-näyttöjen osuus on huomattavasti pienempi kuin PT:ssä.
- EAT:ssa kahden vuoden takaisesta sadan prosentin näytöstä työelämässä ollaan tultu vähitellen alaspäin ja viime vuodesta 2,4 % enemmän näytöistä tehdään muualla kuin työpaikalla.
- Huomioitavaa on, että osa näytöistä on järkevämpää ja turvallisempaa tehdä oppilaitoksissa. Metsäala poikkeaa muista aloista siinä, että työmaat ovat maastossa hyvinkin pitkien matkojen päässä, mihin alaikäisten yksin lähettäminen ilman ohjausta ei ole järkevää. Ennen työskentelyn aloittamista yksityismetsissä on osoitettava osa alan osaamisesta.

Metsäalan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

NÄYTTÖJEN TOTEUTUKSEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN LAATU

Palautteet

Palautekyselyt (arviointiasteikko 1-5)

OPISKELIJAPALAUTTEEN
PÄÄTTÖKYSELY, NÄYTÖT

Metsäalan PT 4,4

Metsäalan AT 4,3

Metsäalan EAT 4,7

(valtakunnallinen keskiarvo 4,6)

TYÖPAIKKAOHJAAJAPALAUTE

Metsäalan PT 3,8

Metsäalan AT 4,2

Metsäalan EAT 4,5

(valtakunnallinen keskiarvo 4,2)

TYÖPAIKKAPALAUTE

Metsäalan PT 3,9

Metsäalan AT 4,6

Metsäalan EAT -

(valtakunnallinen keskiarvo 4,2)

Pohdinnat

Opiskelijapalaute

- Opiskelijat kokivat saaneensa koulutuksesta taitoja, joita he voivat hyödyntää. He olivat tyytyväisiä saamaansa koulutukseen. Työpaikalla opiskelun mahdollisuuksiin ei oltu täysin tyytyväisiä. Arvosanat olivat alhaisimpia opiskelun huoltopalveluissa ja kiusaamiseen puuttumisessa.

Työpaikkaohjaajapalaute

- Työpaikalla annettava opiskelun tuki on erittäin tärkeää. Siksi on olennaista panostaa opiskelijoiden valmiuksien varmistamiseen, työpaikalla olevan opiskelijan ohjauksen tukeen, osaamisen arvioinnin tukeen ja näytön arvioinnin perehdytyksen kehittämiseen. Näyttöjä järjestetään noin puolessa yrityksissä, ja tässä olisi tarvetta lisäykseen.

Työpaikkapalaute

- Yhteistyön sujuvuus koulujen ja yritysten välillä on kohtalaisen hyvää annetun palautteen perusteella. Yhteistyön mahdollisuudet vaikuttavat olevan kuitenkin alihyödynnettyjä.
- Työpaikalla tapahtuvaan opiskeluun liittyvien sopimusten laadintaa on tarvetta kehittää.
- Annetun palautteen perusteella oppilaitoksen kehittäminen ja yritysten tarpeiden huomiointi saivat huonoimmat arviot palautteessa.
- Palautteen perusteella tyytyväisyys koulujen toimintaan järjestää työssäoppimista oli korkeintaan tyydyttävä.
- Työpaikalla opiskelu on yksi tärkeimmistä asioista. On tärkeää, että siinä onnistutaan, koska se ennakoii tutkimustenkin mukaan paljon alalle kiinnittymistä ja työssä onnistumista koulutuksen jälkeen.

NÄYTTÖJEN TOTEUTUKSEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN LAATU

Osaamisen arviointi ja kaksikantaisuuden toteutuminen ammatillisissa tutkinnon osissa

METSÄALAN PT Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 60,2 % Ei tietoa 2,3 % METSÄALAN AT Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 94,8 % Ei tietoa 0,5 %

METSÄALAN EAT Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 93,5 % Ei tietoa 0 % <tr><td> OSAAMISEN ARVIOINNIN ARVOSANAT AMMATILISESSA KOULUTUKSESSA METSÄALAN PT Keskiarvo 3,6* Ammatillinen tutkinnon osa 3,8 Yhteinen tutkinnon osa 3,3 (kansallinen ka. 3,7) * Keskiarvo lasketaan suojatuilla lukumäärillä. </td></tr>	OSAAMISEN ARVIOINNIN ARVOSANAT AMMATILISESSA KOULUTUKSESSA METSÄALAN PT Keskiarvo 3,6* Ammatillinen tutkinnon osa 3,8 Yhteinen tutkinnon osa 3,3 (kansallinen ka. 3,7) * Keskiarvo lasketaan suojatuilla lukumäärillä.
OSAAMISEN ARVIOINNIN ARVOSANAT AMMATILISESSA KOULUTUKSESSA METSÄALAN PT Keskiarvo 3,6* Ammatillinen tutkinnon osa 3,8 Yhteinen tutkinnon osa 3,3 (kansallinen ka. 3,7) * Keskiarvo lasketaan suojatuilla lukumäärillä.	

Pohdinnat kaksikantaisuuden toteutumisesta - Kaksikantaisuus on noussut hyvälle tasolle, yli 90 %:iin, Metsäalan AT:ssa, ja EAT:n osalta taso on pysynyt edelleen korkealla (yli 90 %). - Kaksikantaisuudessa on kuitenkin edelleen kehitettävää erityisesti PT:n osalta. Hyvin usein arvioijana on yksi tai kaksi opettajaa, vaikka lakiin on kirjattu, että vain erityisestä syystä kaksi opettajaa voi toimia arvioijina. Jos näyttöjä annetaan oppilaitoksessa, toisena arvioijana tulee olla työelämän edustaja.
--

Metsäalan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

NÄYTTÖJEN TOTEUTUKSEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN LAATU Pohdinnat

Oppilaitoksessa järjestettävät näytöt

- Metsäalan PT:n näytöistä suurin osa toteutetaan edelleen oppilaitoksissa, 51,15 %. Taso on pysynyt viime vuodet suurin piirtein samana. Syyt oppilaitosnäyttöihin ovat myös pysyneet samoina: alaikäiset opiskelijat eivät pääse työmaille ja osalle opiskelijoista on haasteellista löytää työelämässä oppimisen työpaikkaa, missä osaamista voisi osoittaa. AT:ssa oppilaitoksessa tehtyjen näyttöjen määrä on lisääntynyt todella paljon verrattuna edellisiin vuosiin ja tämän syytä olisi hyvä selvittää. EAT:n näytöt tehdään pääsääntöisesti työpaikoilla, kuten aiemminkin.

Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmat

- Vuonna 2024 toimikunnalle ei saapunut yhtään lausuntopyyntöä osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmista. Vierailukäynneillä toimikunta on tutustunut osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmiin eikä ole havainnut niissä puutteita.

Koulutuksen järjestäjien kehittämiskohteet

Kehittämiskohteiksi vierailukäynneillä nousi mm.:

- Työpaikkaohjaajien ja arvioijien koulutukseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota, että opiskelijoiden kohtelu ja arviointi työpaikoilla olisi tasalaatuisempaa.

- Metsäalalla voisi olla valtakunnallisesti yhteisiä opettaja-arvioijia, tällöin verkosto voisi auttaa, kun opiskelija on työelämässä kaukana oppilaitoksesta.
- Opiskelija otetaan mukaan arviointikeskusteluun.
- Kerättyä opiskelijapalautetta pitäisi käsitellä enemmän oppilaitoksessa.
- Opettajatiimien kokouksia voisi pitää työpaikoilla, jolloin työelämän edustajien osallistumisen kynnyks madaltuisi ja vuoropuhelu lisääntyisi.
- Työelämännäyttöjä pitäisi lisätä.
- PT:n arvioinnin kaksikantaisuuden pitäisi lisätä.

Muut huomiot

- Näyttöjen järjestämistä työpaikoilla olisi hyvää saada lisättyä, ja edelleen n. 40 %:ssa perustutkintojen näyttöjen arvioinneista kaksikantaisuus ei toteudu. Koulutuksen järjestäjien olisi hyvä jakaa hyviä käytänteitä ja kehittää yhdessä erilaisia osaamisen osoittamisen malleja ja tapoja, jotta näyttöjä voitaisiin arvioida enemmän työelämässä. Ammattitutkintojen työelämänäyttöjen vähenemisen syitä tulisi selvittää, koska muutos edelliseen vuoteen on niin suuri.

TUTKINTOJEN PERUSTEIDEN JA TUTKINTORAKENTEEN TOIMIVUUS

Pohdinnat tutkinnon perusteiden työelämävastaavuudesta, perusteiden toimivuudesta ja tutkintorakenteesta

METSÄALAN PT

Metsäalan PT:n työelämäpalaute: tutkinnon osien sisältö vastaa osaamistarpeita, arvosana 4, rekrytointitilanteessa voisimme palkata tästä oppilaitoksesta valmistuneen, arvosana 3,9. Vastanneista 90 % oli positiivinen tai neutraali.

METSÄALAN AT ja EAT

Metsäalan AT:n ja EAT:n osalta työelämäpalautetta ei ole saatavilla vuoden 2024 osalta vähäisen vastaajamäärän takia. AT:n vuoden 2023 työelämäpalautteessa arviot tutkinnon sisältöjen vastaavuus työelämään tarpeisiin sai arvion 4,3. Merkittävä osa AT:n ja EAT:n suorittaneista työskentelee oppisopimuksella yrityksissä, ja siksi yrityksen valmius palkata kyseisen tutkinnon suorittanut on ollut korkea, arvosanalla 4,9 (vuosi 2023).

Pohdinnat työelämäpalautteen keräämisestä

Oppilaitosvierailuilla nousi esiin tarve yritysysteistyön kehittämiseksi. Kyselyiden lisäksi tarvitaan muitakin tapoja. Laatujärjestelmien käyttöönotto on tehnyt seurannasta säännöllisempää. Työelämäpalaute tulisi saada tehokkaasti opettajien käyttöön. Työpaikkaohjaajakyselyt lähetetään automaattisesti OPH:sta tutkinnon osittain. PK-yrityksissä samalle henkilölle tulevat sekä työpaikkaohjaaja- että työpaikkakyselyt, minkä on havaittu aiheuttavan turhautumista.

Pohdinnat tutkintorakenteesta

Metsäalan PT uudistui vuoden 2024 alussa. Uusien PT:n perusteiden ja arviointiasteikon toimivuus nähdään muutamien vuosien kuluessa.

- Seurataan, miten uusien tutkintonimikkeiden (terminaalikoneenkuljettaja ja puutavara-autonkuljettaja) koulutustarjonta, hakijamäärät ja työelämäpalaute kehittyvät.

Oppilaitosvierailuilla esiin nousutta:

- EAT-tutkinnon perusteet eivät työelämän edustajien mukaan vastaa kaikilta osin nykypäivän työelämän vaatimuksia, joissa yksilöllinen osaaminen korostuu.
- Puutavara-autonkuljettajan tutkinnon valinnaisten vaihtoehdot ovat huonosti puutavara-autonkuljettajan ammattiin sopivia.
- Tutkinnon perusteita voisi helpottaa kunnossapidon osalta metsäkoneenkuljettajaopinnoissa, koska kuljettajien tekemien korjausten ja huoltojen työelämävaatimukset ovat kehittyneet helpommiksi.
- Yhteisten tutkinnon osien (YTO) suorittamisessa on oppilailla haasteita. Erilaisia hyviä käytäntöjä tulisi jakaa opettajien ja oppilaitosten kesken. Suorituksia voisi integroida paremmin muuhun opetukseen. YTO-opinnoilla on yleissivistävä merkitys.

LÄHTEET

Taustaa

Työelämätoimikunta on laatinut tilannekuvan toimialansa tutkintojen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta.

Työelämätoimikuntien tehtäviin kuuluu tuottaa vuosittain tietoa ammatillisen koulutuksen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta omalla toimialallaan (Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017).

Työelämätoimikunnan käyttämiä lähteitä

Työelämätoimikunnalla on ollut käytössään Opetushallinnon tilastopalvelu www.vipunen.fi. Määrälliset tiedot (järjestämisluvut, suoritustiedot ja palautetiedot ym.) on poimittu alkuvuodesta 2025, jonka jälkeen tulleita päivityksiä Vipuseen ei ole päivitetty tilannekuvaan.

Siirtymäajalla olevat tutkinnot eivät sisälly määrällisiin tietoihin. Koulutuksen järjestäjien järjestämisluvista koulutuksen järjestäjien aktiivisuus määritellään sillä, onko koulutuksen järjestäjältä kirjautunut tutkintojen tai tutkinnon osien suorituksia vuonna 2024.

Vipusen raporttiseloitteesta: Tietosuojauksen vuoksi henkilöltä koskevat lukumäärät 1-4 näytetään arvona "1-4" ja neljää suuremmat lukumäärät pyöristetään lähimpään kolmella jaolliseen lukuun. Keskiarvot lasketaan suojatuilla lukumäärillä.

Lähdemateriaalina tilannekuvan pohdinnoissa on ollut esimerkiksi työelämätoimikunnan vierailukäyntiraportit, mahdolliset lausunnot tutkinnon perusteiden luonnoksista, osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmista sekä mahdolliset opiskelijoiden tekemät osaamisen arvioinnin oikaisupyynnöt. Lisäksi pohdintoja on voitu täydentää työelämätoimikunnan jäsenten omilla havainnoilla.

Työelämätoimikunnan tilannekuvat

Työelämätoimikuntien sivusto ja aikaisempien vuosien tilannetiedot ja -kuvat löytyvät Opetushallituksen [www](http://www.oph.fi)-sivustolla: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ammattillinen-koulutus/tyoelamatoimikunnat>

Lisätietoja

Työelämätoimikuntien sihteeristö, tyoelamatoimikunnat@oph.fi

Työelämätoimikunnat
Arbetslivskommissioner

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSSTYRELSEN